

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Kultūros paveldo tvarkymas	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: jaun. asist. Erikas Lukas Dvilevičius Kitas (-i):	CHGF Geomokslų instituto Geografijos ir kraštotvarkos katedra Adresas: M. K. Čiurlionio g. 21/27, LT-03101

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Rudens semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Suteikti bendras žinias apie materialųjį ir nematerialųjį kultūros paveldą, kilnojamąsias ir nekilnojamąsias kultūros vertybes, jų skirstymą, supažindinti su tarptautiniu, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos kultūros paveldo apsaugos, tvarkymo, naudojimo reglamentavimu, ugdyti studentų analitinį ir kritinį mąstymą, mokymąsi mokyti, gebėjimą dirbti individualiai ir komandoje, reflektuoti ir teikti konstruktyvų grįžtamąjį ryšį.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
1. Gebės efektyviai organizuoti savo laiką: planuoti užduotis ir tvarkyti skirtingus darbus.	Tiriamieji metodai (informacijos rinkimas, analizė, sisteminimas, apibendrinimas), teminio pranešimo rengimas ir pristatymas auditorijai, individualus ir komandinis darbas, refleksija, diskusija, konstruktyvus grįžtamasis ryšys.	Teminio pranešimo ir darbo seminarų metu vertinimas
2. Gebės dirbti komandoje ir konstruktyviai spręsti problemas: bendradarbiauti, dalintis atsakomybe ir prisidėti prie bendrų tikslų siekimo, identifikuoti iššūkius, ieškoti alternatyvių sprendimo būdų ir priimti veiksmingus sprendimus, teikti ir priimti konstruktyvų grįžtamąjį ryšį.		
3. Gebės analitiškai ir kritiškai mąstyti: rinkti, analizuoti, sisteminti ir apibendrinti informaciją apie konkrečioje teritorijoje esančių skirtingų kultūros paveldo formų apsaugą, tvarkymą, naudojimą, formuluoti išvadas.		
4. Gebės identifikuoti su kultūros paveldo apsauga, tvarkymu, naudojimu susijusias problemas ir numatyti tinkamus jų sprendimo būdus: kurti paveldo tvarkymo planus, apimančius paveldo priežiūrą, restauravimą, panaudojimo strategijas ir kt.	Aktyvaus mokymo(-si) metodai (minčių lietus, aktualių problemų identifikavimas ir sprendimų ieškojimas, atvejo analizė, individualus ir komandinis darbas, refleksija, diskusija, konstruktyvus grįžtamasis ryšys).	Egzaminas
5. Suvoks kultūros paveldo apsaugos tikslus: tvarkybos darbų esmę, paveldosaugos institucijų formavimo, jų veiklos organizavimo aspektus, paveldo kultūrinę, istorinę, estetinę ir kitas reikšmes.		

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
Įvadas į kursą. Dalyko aprašo ir literatūros pristatymas.	1						1		Susipažinimas su dalyko aprašu.
1. KULTŪROS PVELDO METODOLOGIJA.									
1.1. Paveldo samprata. Paveldo kategorijos. Tarptautinės, nacionalinės, vietinės reikšmės paveldas.	2		1				3	4	Literatūros analizė, problemų identifikavimas paskaitos tema, diskusija, teminis pranešimas.
1.2. Nekilnojamojo kultūros paveldo samprata. Nekilnojamosios kultūros vertybės samprata. Vertingosios savybės samprata. Kilnojamosios kultūros vertybės samprata. Kultūrinės vertės samprata.	2		1				3	4	
1.3. Kultūros paveldo skirstymas. Kilnojamųjų kultūros vertybių objektai. Nekilnojamasis kultūros paveldas pagal sandarą, pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį. Kultūros paminklai. Nacionalinės reikšmės kultūros paveldas. Valstybinės reikšmės kultūros paveldas.	2		1				3	4	
1.4. Kultūros paveldo apsaugos tikslai. Mokslinio pažinimo. Viešojo pažinimo ir naudojimo. Viešosios pagarbos. Kultūros paveldo apskaita, skelbimas saugomu, saugojimas, kultūros vertybių registravimas, pažinimas, jo sklaida, atgaivinimas, ženklvinimas.	2		1				3	4	
2. KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS RAIDĄ.									
2.1. Paveldosauga Europoje.	1		1				2	4	Literatūros analizė, problemų identifikavimas paskaitos tema, diskusija, teminis pranešimas.
2.2. Paveldosauga Lietuvoje. Kultūros paveldo formavimasis Lietuvoje istoriniu aspektu.	1		1				2	4	
3. KULTŪROS PAVELDO TVARKYBA.									
3.1. Paveldotvarkos raidos analizė istoriniu aspektu. Paveldotvarka Europoje ir Lietuvoje.	2		2				4	4	Literatūros analizė, problemų identifikavimas paskaitos tema, diskusija, teminis pranešimas.
3.2. Kultūros paveldo tvarkybos samprata. Tvarkybos administravimas. Tvarkybos darbai. Tyrimai vertybių reikšmingumui atskleisti. Remontas, avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas. Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijos apsaugos zonos, pozonai. Tvarkybos norminiai dokumentai. Privalomieji tvarkybos darbų planavimo, projektavimo, vykdymo atlikimo reikalavimai ir taisyklės. Kultūros paveldo stebėjimo teisiniai pagrindai. Kultūros paveldo stebėsena.	2		2				4	4	

3.3. Lietuvos kultūros paveldo teritorinis karkasas. Vilniaus, Panemunių, Vidurio ir šiaurės vakarų Žemaitijos, šiaurės rytų Aukštaitijos, vakarų Suvalkijos regionai.	2		2				4	4	
3.4. Kultūros paveldo teisinė apsauga. Paveldosaugos administravimas. Paveldosaugą reglamentuojantys tarptautiniai, nacionaliniai teisės aktai. Kilnojamųjų kultūros vertybių, antikvarinių daiktų išvežimas ir įvežimas į Lietuvos Respubliką. Kultūros objektų grąžinimas Europos Sąjungos valstybėms narėms ir trečiosioms užsieni valstybėms.	2		2				4	4	
4. KULTŪROS PVELDAS LIETUVOJE.									
4.1. Archeologijos paveldo apsauga. Piliakalniai. Povandeninė archeologija.	1		2				3	4	
4.2. Architektūros ir urbanistikos paveldo apsauga. Sakraliniai objektai. Visuomeniniai pastatai. Gyvenamieji namai. Urbanistinės vietovės. Etnografiniai kaimai ir sodybos. Istoriniai parkai, sodai. Gynybiniai objektai.	1		2				3	4	
4.3. Kapų, istorinių kapinių ir memorialinių vietų apsauga. Istorinės kapinės. Memorialinės vietos, sodybos. Senovės laidojimo vietos. Karių kapai.	1		2				3	4	Literatūros analizė, problemų identifikavimas paskaitos tema, diskusija, teminis pranešimas.
4.4. Technikos, inžinerijos ir pramonės paveldo apsauga. Malūnai, pramonės pastatai, tiltai, geležinkelio tuneliai, viadukai, pralaidos, funikulieriai.	1		2				3	4	
4.5. Dailės paveldo apsauga. Monumentalioji ir dekoratyvinė tapyba. Molbertinė tapyba. Mediniai mažosios architektūros statiniai.	1		2				3	4	
Pasiruošimas egzaminui								25	
Iš viso	24		24				48	85	

Vertinimo strategija	Svoris, %	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminarų metu	20 %	Semestro metu	2 balai: aktyviai dalyvauja diskusijose, atsako į klausimus, identifikuoja aktualias problemas ir formuluoja kritiškus klausimus, teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį ir nepraleido daugiau kaip 2 seminarų. 1 balas: pasyviai dalyvauja diskusijose, atsako į klausimus, retai (mažiau nei 50 % seminarų) identifikuoja aktualias problemas ir formuluoja kritiškus klausimus, teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį arba praleido 3 seminarus. 0 balų: beveik nedalyvauja diskusijose, neidentifikuoja aktualių problemų ir neformuluoja kritiškų klausimų, neteikia konstruktyvaus grįžtamojo ryšio arba praleido 4 ir daugiau seminarų.* <i>* Norint neprarasti galimybės rinkti balus už darbą seminarų metu, privalu pateikti daktaro pažymą, patvirtinančią, kad studentas praleistų seminarų laikotarpį sirgo.</i>
Teminis pranešimas ir jo	30 %	Iki paskutinės paskaitos	Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,3 (30 %). Vertinami šie darbo aspektai:

pristatymas seminaro metu			1. <u>Darbo struktūra ir apimtis</u> (iki 2 balų): teminio pranešimo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, kur pristatoma tema, tikslai, uždaviniai, metodai, tyrimo medžiaga; dėstymas, kur pateikiama tyrimo medžiagos analizė ir interpretacija; išvados). 2. <u>Analizė ir išvados</u> (iki 2 balų): analizė labai išsami, išvados pagrįstos, formuluojamos remiantis tyrimo medžiaga. Jei analizė atlikta, bet nėra išsami, išvados ne visada pagrįstos – skiriamas 1 balas. Už paviršutinišką analizę balai neskiriami. 3. <u>Mokslinis stilius ir tyrimo kultūra</u> (iki 4 balų): tinkamai elgiamasi su šaltiniais ir citatomis, formuluotės ir stilius atitinka mokslinio darbo reikalavimus. 4. <u>Teminio pranešimo pristatymas seminario metu</u> (iki 2 balų): tema atskleista, aktualizuota, nuosekliai ir raiškiai pristatyta. Jei teminio pranešimo tema ir problematika ne pilnai atskleista, neargumentuotos išvados – skiriamas 1 balas. Už paviršutinišką pristatymą balai neskiriami. Gavus neigiamą įvertinimą arba nepristačius teminio pranešimo seminario metu ir (ar) nepateikęs teminio pranešimo dėstytojui, neleidžiama laikyti egzamino.
Egzaminas	50 %	Rudens sesija	Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,5 (50%). Egzaminas raštu. Egzaminą sudaro 2 lygiaverčiai atviri klausimai paskaitų temomis. Atsakymai į kiekvieną klausimą vertinami atskirai, po 10 balų, iš jų vedamas vidurkis. Vertinimo kriterijai: 9-10 – Puikios arba labai geros žinios ir gebėjimai. Sugebama vertinti. 8 – geros žinios ir gebėjimai, gali būti neesminių klaidų. Sugebama apibendrinti. 7 – Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų. Sugebama analizuoti. 6 – Žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra esminių klaidų. Sugebama taikyti žinias. 5 – Žinios ir gebėjimai dar tenkina minimalius reikalavimus, daug klaidų. Sugebama suprasti. 1-4 – Netenkinami minimalūs reikalavimai.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla / internetinė nuoroda / komentaras
Privaloma literatūra				
		Tarptautiniai, Europos Sąjungos, nacionaliniai teisės aktai, reglamentuojantys kultūros paveldo apsaugą, tvarkymą, naudojimą.		www.e-tar.lt www.kpd.lt
VU CHGF taryba	2020	VU CHGF rašto darbų rengimo rekomendacijos		Literatūros ir kitų šaltinių sąrašo pateikimas APA stiliumi
Butkevičienė, J.	2014	Lietuvos architektūros paveldotvarka: netektys ir atradimai. Mokslo monografija.		Kaunas: VDU, Vilnius: Versus aureus.
Jurevičienė, J.	2013	Kraštovaizdžio kultūrinė vertė: išsaugojimo		Vilnius: Technika.

		principai. Monografija.		
Čepaitienė, R.	2010	Paveldosauga globaliajame pasaulyje.		Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla.
Gregory Ashworth, Peter Howard	2008	Europos paveldas. Planavimas ir valdymas.		Vilnius: KPD, Versus aureus.
Glemža, J.	2002	Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga ir tvarkymas.		Vilnius: VDA leidykla.
Papildoma literatūra				
Kitkauskas, N.	2012	Vilniaus pilys.	2-oji patais. Ir papildyta laida.	Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras.
Jurevičienė, J.	2010	Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga.		Vilnius: Technika.
Jomantas, A. (sudarytojas)	2002	Medinė architektūra Lietuvoje.		KVAD, KPC, Vilnius: Vaga.
Kavaliauskas, P.	1999	Lietuvos kultūros paveldo karkaso problemos sprendimo versija.	Geografija, 35(2), p. 45- 48.	Vilnius.
Feilden, B., M., Jokilehto, J.	1998	Pasaulio kultūros paveldo vietų ir vietovių priežiūros gairės.		Vilnius.